

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

**MINISTARSTVO ZA OBRT,
MALO I SREDNJE PODUZETNIŠTVO**

**IZMJENA UVJETA KREDITIRANJA PODUZETNIKA
U SURADNJI S LOKALNOM SAMOUPRAVOM I POSLOVNIM BANKAMA**

Zagreb, listopad 2002.

1. UVOD

Ministarstvo za obrt, malo i srednje poduzetništvo pokrenulo je tijekom 2000. i 2001.g. više ciljanih programa kreditiranja namijenjenog razvoju malog i srednjeg poduzetništva u Republici Hrvatskoj.

U proteklom periodu, u suradnji sa 66 jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave i 24 poslovne banke, realizirani su programi "Gruda snijega" iz 2000.g. i "Poduzetnik" iz 2001.g.. Pristup formiranju kreditnog fonda je da županije, gradovi ili općine (nositelji programa) udružuju s Ministarstvom sredstva za depozitni fond, koji su poslovne banke uvećale za 5 puta kroz program "Gruda snijega", odnosno za 10 puta kroz program "Poduzetnik".

u milijunima kuna

Program kreditiranja	Broj županija, gradova i općina	Kreditni fond	Kamatna stopa	Broj banaka	Izdvojeni depozit
"Gruda snijega" - 2000.	27	471,06	8%	8	94,21
"Poduzetnik" - 2001.	66	1.397,02	7,5%	24	132,41
Ukupno		1.868,08			226,62

Za potrebe kreditiranja navedenih programa različiti nositelji programa su u poslovnim bankama položili depozit od ukupno 226,6 milijuna kuna.

U skladu s ugovorima o poslovnoj suradnji, poslovne banke su poduzetnicima odobrile do sada kroz ove programe preko 1,4 milijarde kuna kredita (uz napomenu da je „Poduzetnik“ u tijeku).

Ocjenjujemo da se radi o izuzetno kvalitetnom poticaju ne samo navedenom dijelu poslovnih subjekata, već i cjelokupnom gospodarstvu Republike Hrvatske, posebice imajući u vidu značaj malog gospodarstva u zapošljavanju.

Tijekom pregovora s poslovnim bankama o nastavku programa, Ministarstvu se ukazala mogućnost izmjene uvjeta poslovne suradnje s poslovnim bankama u smislu:

- smanjenja iznosa i smanjenja rokova deponiranja sredstava za postojeće i za nove programe
- istovremenog pretvaranja oročenih depozita u garantne depozite i oslobađanje dijela vezanih depozitnih sredstava
- smanjenje kamatnih stopa na postojeće i nove kredite.

2. SMANJENJE IZNOSA DEPOZITA PO NOVIM PROGRAMIMA

Imajući u vidu daljnje potrebe gospodarstva i različite vrste poticaja koje bi se mogle usmjeravati kroz Ministarstvo, tijekom lipnja ove godine započeti su razgovori s poslovnim bankama vezani za smanjenje iznosa depozita koje nositelji programa moraju položiti za formiranje kreditnog fonda.

Naime, po ranijim programima ("Gruda snijega" iz 2000. godine), s poslovnim bankama ugovoren je depozit u omjeru depozit::kreditni fond = 1:5, tj. depozit nositelja programa morao je iznositi 20% kreditnog fonda.

Nakon početnih postignutih uvjeta u Programu „Gruda snijega“, u ugovorima s poslovnim bankama kroz program "Poduzetnik" za 2001. god. Ministarstvo je uspjelo smanjiti

iznos depozita na omjer depozit: kreditni fond = 1:10, tj. depozit mora pokrivati kreditni fond u 10% iznosu.

Predloženi novi program za 2002. godinu predviđa daljnje smanjenje potrebnog iznosa depozita na način da bi omjer depozit:kreditni fond iznosio 1:20, tj. poslovne banke bi stvorile kreditni fond 20 puta veći od položenog depozita.

3. SMANJENJE IZNOSA DEPOZITA PO POSTOJEĆIM PROGRAMIMA

Uz korekciju iznosa depozita za novougovorene programe, Ministarstvo je uspjelo i u nastojanjima da se na odgovarajući način izmijene uvjeti po ranije ugovorenim programima

Ovakvim prijedlogom, poslovne banke bi oslobodile dio ranije uplaćenog depozita, te bi zadržale samo dio kojim bi se omjer depozita i kreditnog fonda sveo na 1:20, tj. depozit nositelja programa morao bi pokrivati 5% iznosa kreditnog fonda.

Time bi se oslobodilo cca 100 milijuna kuna već izdvojenih depozita različitih nositelja programa u jedinicama lokalne/područne samouprave, te s uvećanjem 20 puta s bankama fond bi mogao biti 2,0 milijarde kuna.

Oslobodena sredstva bi se koristila i za druge vrste poticaja malom gospodarstvu, kao što su primjerice, subvencija kamate poduzetnicima, primjenu i uvođenje novih tehnologija, stvaranje novih proizvoda, supstituciju uvoza, ulaganje u zone malog gospodarstva, te aktivno učešće lokalne samouprave u predstačajnim i stečajnim postupcima i dr.

Oslobodenjem tog depozita i već predloženih sredstava države i jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave za 2002. godinu mogao bi se stvoriti ukupni kreditni fond za razvoj malog gospodarstva u Hrvatskoj od oko 3,5 milijarde kuna.

4. SMANJENJE IZNOSA KAMATNE STOPE ZA KORISNIKE KREDITA (PO STARIM I NOVIM PROGRAMIMA)

Ministarstvo je s poslovnim bankama utvrdilo smanjenja kamatne stope za krajnje korisnike kredita, na način da banke spuste ugovorenu kamatu od 8% i 7,5% iz prijašnjih programa po do sada odobrenim kreditima, tako da bi kamata iznosila 7% za sve programe.

Kako poslovne banke podržavaju mogućnost subvencioniranja kamatne stope za ciljane skupine (npr. za zapošljavanje i izvoz), od strane nositelja programa, moguće je da se u svrhu postizanja povoljnijih uvjeta, osim jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave uključe i Fond za razvoj i zapošljavanje RH i Rond za regionalni razvoj RH.

5. PRETVARANJE DEPOZITA U GARANTNI DEPOZIT

Imajući u vidu ugovorne odnose s poslovnim bankama (smanjenje depozita i kamata) kao supstitut utvrđeno je pretvaranja postojećih namjenski oročenih depozita u smanjenom iznosu od 5% potencijala u garantni depozit na rok oročenja 5 godina.

Prosječni rok vraćanja kredita kreće se oko 8 godina, a u posljednje se vrijeme krediti ugovaraju uz sve duže rokove otplate, čak i do 12 godina, pa se uzimajući u obzir te činjenice, predloženi rok oročavanja može smatrati povoljnim.

6. ZAKLJUČNO

Iz svega navedenog vidljivo je da:

- kamatna stopa smanjuje se na 7% godišnje za sve dodjeljene kredite, kao i za nove programe
- oslobađa se oko 100 milijuna kuna deponiranih i već izdvojenih sredstava dijelom i za preusmjeravanje u druge aktivnosti i programe u lokalnoj samoupravi
- povećava se broj gradova i općina koji nisu bili uključeni u program kreditiranja, što bi s postojećima bilo oko sto jedinica lokalne/područne samouprave koje su izdvojile svoja proračunska sredstva za uključivanje u program 2002.g.
- nova izdvajanja lokalnih vlasti omogućit će formiranje «dodatnog» kreditnog fonda što bi iznosilo oko 1,5 milijarde kn, odnosno sveukupno oko 3,5 milijarde kuna.
- ukupni kreditni fond omogućio bi otvaranje oko 20 tisuća novih radnih mjesta.

Temeljem iznesenog zaključuje se da:

- 1) Kreditne linije u organizaciji Ministarstva kroz dosadašnje programe donijele su očekivane rezultate u investicijama i zapošljavanju.
- 2) Jedinice područne (regionalne) i lokalne samouprave potaknute su na preuzimanje odgovornosti za stanje gospodarstva i njegov razvoj na svom području, jer u realizaciji odlučuju «lokalno», te je u razvoju malog gospodarstva ostvaren decentralizirani pristup.
- 3) Predložene izmjene i nadalje osiguravaju dostupni kapital za malo gospodarstvo, uz kreiranje kreditnog fonda od oko 3,5 milijardi kuna za 2002. godinu.
- 4) Novi krediti omogućit će i novo zapošljavanje dodatnih 20 tisuća radnika.
- 5) Posebne stimulacije poduzetnicima mogu se osigurati odabranim ciljnim skupinama poduzetnika, onima koji otvaraju nova radna mjesta i izvoznici, (npr. smanjenje kamata ili subvencije, ili davanje garancije) za što bi trebalo uključiti Fond za razvoj i zapošljavanje RH i Fond za regionalni razvoj RH, te Hrvatsku agenciju za malo gospodarstvo.